

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ วันนี้วันพระๆ วันพระผู้ประเสริฐ คนจิตใจที่ประเสริฐ คนจิตใจที่
ประเสริฐเวลาสร้างสมบุญญานิการมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย
๑๖ อสงไขย เวลาคำว่า “อสงไขย” เวลาพระโพธิสัตว์ที่ใกล้เข้ามามันยิ่งมีคุณภาพ ยิ่งมีคุณธรรม
ไง ถ้ามีคุณธรรม สร้างแต่ความดีๆ ใจ

เวลาหลวงตาท่านสอนนะ ใครจะดีจะชั่วเรื่องของเขาวะ ใครจะดีจะชั่วเรื่องของเขาวะ

แต่คนที่มีอำนาจวาสนามันมองแล้วมันเป็นคติธรรมไง อย่าทำอย่างนี้ อย่าทำอย่างนี้

หลวงตาท่านพูดเอง ท่านพูดกับเราบ่อย เวลาท่านไปวัดไหนก็แล้วแต่นะ ถ้าไปเห็นที่ไหน
ที่มันไม่ดี เออ! จำไว้ละ อย่าทำอย่างนี้

คนที่มีคุณภาพ มีสิ่งใดที่มันเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม เราดูแล้ว โลกเป็นอย่างนี้ กิเลสเป็นอย่างนี้
การชิงดีชิงชั่วเป็นอย่างนี้ เราอย่าทำนะ

แล้วเวลาเราคุยกันในวงการพระ ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี เราทำทำไม เราควรทำสิ่งที่ดีสิ อะไรที่
มันดีงาม ที่มันดีแล้วกิเลสมันคันนะ กิเลสมันคัน มันเสียดักดีศรี มันไม่เท่าเขา มันไม่ได้ จะไป
แข่งชู้กับเขา ถ้าไปแข่งชู้กับเขานะ คนที่แข่งดีแข่งชั่ว หัวใจมันยังลุ่มๆ ดอนๆ อยู่ไง

ปัจจุบันนี้เราก็ทำคุณงามความดี พอมีปัญหาขึ้นมา อืม! เอาไว้ก่อน เอาไว้ก่อน เอาไว้
ก่อนนะ

แต่ครูบาอาจารย์ของเรา เว้นไว้แต่ เวลาหลวงตาท่านนั่งตลอดรุ่งไว้ ท่านอยู่ที่หนอง
ฝื่อนนะ ใครจะมาอะไรก็ได้ เจ็บไข้ได้ป่วยอะไรไม่เกี่ยว จะทำอย่างไรก็ไม่ยอม เว้นไว้แต่หลวงปู่
มันป่วย ถ้าหลวงปู่มันป่วย ใครมาเรียก ลูกทนต์ที่เคย เว้นพระมีปัญหา เวลาพระมีปัญหาขึ้นมา
มันต้องไปตัดสิน

เว้นไว้แต่ นี่เว้นไว้แต่เรื่องคนอื่นทั้งนั้นเลย เว้นไว้แต่เรื่องของหลวงปู่มัน เว้นไว้แต่เรื่องของวงการสงฆ์ แต่เรื่องของกูไม่มี เรื่องของกูก็ด้อยอย่างเดียว สติปัญญาซัดอย่างเดียว

เว้นไว้แต่ เห็นไหม ถ้าคำว่า “เว้นไว้แต่” มันเป็นสถานะ เว้นไว้แต่สิ่งที่ดีงาม ถ้าจิตใจเป็นธรรมๆ มันเป็นอย่างนี้ไง

แต่ของเราเว้นไว้แต่ โอ้ย! กูเหนื่อย เว้นไว้แต่กูเหนื่อย กูจะนอน เออ! เว้นไว้แต่เพื่อกูไปแล้วบอกว่าประพฤติกปฏิบัติไม่เห็นกิเลสเลย ไม่เห็นกิเลสเลย สมมติเป็นตัวตนนะ

แล้วเว้นไว้แต่กูจะนอน ไม่ใช่ตัวตนหรือ ก็เรื่องของเรานั่นแหละ ถ้าเรื่องของเรากิเลสเรานั่น ถ้าเรื่องของเรานั่น ถ้าเรื่องของเรานั่นต้องเป็นเรื่องธรรมะ แต่เรื่องสาธารณะให้เป็นธรรมๆ ถ้าความเป็นธรรม ความเป็นประเสริฐนะ

ถ้าวันพระวันนี้เป็นผู้ประเสริฐๆ หัวใจที่ประเสริฐนะ มันมีจุดยืนของมัน แล้วเวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนุพุทธิกถา เวลาจะไปเทศนาว่าการที่ไหน เผยแผ่ธรรมให้เขาทำทานก่อนๆ เวลาทำทานขึ้นมาเพราะอะไร

เพราะว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็อยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมขึ้นมา ธรรมะของพระสารีบุตรก็เป็นของพระสารีบุตร เวลาธรรมะของหลวงปู่มันก็อยู่ในใจหลวงปู่มัน เวลาธรรมะของหลวงปู่เสาร์ก็อยู่ในใจหลวงปู่เสาร์ เวลาเทศนาว่าการมาเป็นความจำทั้งสิ้น ถ้าเป็นความจำทั้งสิ้น นี่ระดับของทานๆ

อ้าว! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็สอนนิพพานเลยสิ ญาติโยมให้นิพพานทั้งหมดเลย

มันเป็นไปได้อย่างไรละ นิพพาน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาวิปัสสนาญาณรู้แจ้งในจิตของตน ถ้ารู้แจ้งในจิตของตนคือแก้กิเลสของตน การแก้กิเลสของตนมันเกิดจากมรรค ๘ ศีล สมาธิ ปัญญา มันแก้ แก้ในใจของตน

แล้วแก้ในใจของตน มันไม่ศึกษา มันไม่สนใจ มันไม่มีอำนาจวาสนาเลย มันส่งออก ชี้ไปหมดเลย ชี้หมดเลย นี่แหละที่คนอื่นเลวทราม ไข่สื่อนี้ตัวกูไม่เห็นนะ แล้วตัวกูไม่เห็น เห็นไหม

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่ท่านวางไว้ ท่านถึงบอกว่าให้อนุပ္พพิกขา ให้ทำทานก่อน ให้ทำทาน เพราะใครทำใจของผู้นั้นเป็นคนทำ แล้วใจของผู้นั้นเป็นผู้รับบุญกุศล ใจของผู้นั้นถือเนกขัมมะ ถือเนกขัมมะ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงแสดงธรรม เพราะแสดงธรรมแล้วมันเข้าถึงหัวใจดวงนั้นไง เพราะหัวใจดวงนั้นมันยอมรับ ยอมรับสัจจะ ยอมรับความจริง สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ถ้ามันยอมรับมันก็เกิดปัญญาในหัวใจของมัน ถ้าใจของมัน มันจะเป็นความจริงอย่างนั้น

เวลาบอกว่าระดับของท่านๆ ทานทำไปทำไม ก็พระพุทธศาสนาสอนถึงนิพพาน ก็ทุกคนต้องนิพพานจบเลย ศาสนาพุทธยอดเยี่ยม ชาวพุทธจะมีความสุขมาก

กิเลสท่วมหัว

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างหนึ่งนะ ในทางยุโรปเขาทำวิจัย เขาทำวิจัยไง เขาบอกว่า เอ๊ะ! ประเทศชาวพุทธทำไมโง่มันปด้น ทำไมมันซี้โกง พระพุทธศาสนาสอนอย่างนั้นนะ พระพุทธศาสนาไม่ได้สอนอย่างนั้นเลย พระพุทธศาสนาที่ยอดเยี่ยมหมดเลย แต่ในเมืองพุทธมันฆ่ามันแกง มันโกงมันชิงกันอยู่นั่นนะ

อ้าว! ใต้นั้นก็กิเลสของมันไง เวลากิเลสของคน เวลาโทษ โทษศาสนา โทษสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม แต่ไอ้คนทำชั่วมันแอบทำของมันอยู่คนเดียวมันนะ เวลามันทำแล้วมันกระเทือนวงการไปหมดนะ แล้วก็บอกศาสนายอดเยี่ยม ทำไมมันเป็นอย่างนั้น

มันเป็นอย่างนั้นเพราะกิเลสมันหนา กิเลสมันไม่ยอมรับ มันไม่ยอมรับสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น พอไม่ยอมรับสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น เวลาพูดออกมา เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม

ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อ่อนน้อมถ่อมตน มันเป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แม้แต่ความจริงถ้าไม่เป็นประโยชน์ เราก็ไม่พูด เวลาพูดขึ้นมา ไปไม้ในกำมือ สิ่ง que แสดงออกๆ ไปไม้ในกำมือเพื่อเป็นประโยชน์เท่านั้น แล้วสิ่งที่เป็นจริงอีกมหาศาลเลย ไปไม้ในป่า สัจธรรมอีกมากมายมหาศาล

๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นตรี บอกว่า โอ้โฮ! มันยุ่งมันยาก มันจำไม่ได้อยู่แล้ว

นั่นเวลาจำไม่ได้ นี่แม้แต่เป็นความจริงท่านยังไม่พูดเลย ถ้าพูดมานะ โอ้ย! มันเป็นประโยชน์กับท่าน มันเป็นประโยชน์ที่เสี่ยงกิตติศัพท์กิตติคุณของท่าน ท่านไม่สนใจเลย ท่านสนใจให้อั้วใจสัตว์โลกนะ ไอ้ที่ทุกข์ที่ยากนะ เพราะความปรารถนา ปรารถนาชั่วสัตว์ชนสัตว์ใจชั่วสัตว์ชนสัตว์ในหัวใจของเรา

วันนี้วันพระ พระที่ผู้ประเสริฐๆ เราก็จะค้นคว้าหาใจของตน

เวลาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลนี้ระดับของท่าน เวลาทำทาน ถ้าใจเป็นทานนะ คนใจที่เป็นทาน คนที่ใจเป็นธรรม มันธรรมสังเวชนะ เราดูสิ คนทุกข์คนยาก คนจน คนรังแกกัน คนพิการ มันสังเวชนะ มันมาจากไหน

กรรมของสัตว์ๆ

เวลาใจที่เป็นธรรมนะ มันเห็นแล้วมันสังเวชไปทั้งสิ้น นี่พอเกิดธรรมสังเวช เราเสียสละของเรา ถ้าจิตใจมันเป็นสาธารณะ มันรู้มันเห็น มันจะไปแข่งชั้วกับเขาใหม่

เราทำคุณงามความดีๆ ของเรา ใ้คนชั่วช้าลามกเรื่องของเขา เราสร้างคุณงามความดีของเราละ เราทำคุณงามความดีของเราละ

ทำคุณงามความดีก็เป็นบุญเป็นกุศลในหัวใจนี้ไง ถ้ามันเป็นบุญเป็นกุศลในหัวใจขึ้นมา มันรู้ว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้แล้ว

นั่งสมาธิภาวนา ทำไปทำไม

โอ้ย! ได้บุญกุศล นั่งปั๊เป็นพระอรหันต์เลย ไม่มีหอรอก ไม่มีทั้งสิ้น

เราต้องมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เราทำความสงบของใจเข้ามา

สมาธิเป็นตัวตนนะ

ก็ตัวตนที่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ไง นี่ไง มันเป็นอนัตตา

อนิจจังๆ อนิจจังเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องโลก อนิจจัง สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สรรพสิ่งในโลกนี้ไง แต่อนัตตามึงไม่เคยเห็นไง เพราะมึงไม่เห็นความเกิดขึ้น

ไอ้ความเกิดขึ้นก็เกิดที่ตัวตนไง เพราะมีตัวตนมันเกิดตรงนั้นไง ถ้าไม่มีตัวตนมันจะเป็น
อย่างนั้นได้อย่างไร

ถ้ามีตัวตนขึ้นมา เวลาจิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ถ้า
เห็นตามความจริง เวลาเกิดวิปัสสนาญาณขึ้นมามันจะเข้ามาไง แล้วถ้ามันไม่จับหัวใจของตน
ทำสมาธิไม่ได้ ไม่รู้จัก

ความดี ความชั่ว ถ้าเป็นความชั่วของโลกนะ มันเป็นสาธารณะ แต่ถ้าความดีความชั่ว
ของเรา กรรมของสัตว์ แล้วกรรมของสัตว์ ทางโลกเวลาเป็นประเพณีวัฒนธรรม อู้อู! สร้างพระ
หล่อพระสูงที่สุดในโลก ใหญ่ที่สุดในโลก อู้อู! คนนี้แตกตื่น

เวลาหล่อพระนะ เขาบอกทำยากนะ ทำยากนะ

แต่ตัวตนนี่ไง ใจเรานี่ไง ถ้าเรารู้จักใจของเรา นี่ไง ถ้าเรารู้จักใจของเรา เราจะสร้างพระใน
ใจ พระปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านสอนอย่างนี้ เวลาหลวงปู่มั่นท่านพูดเลย นครพนม พระธาตุ
พนม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นผู้ไปพบทั้งสิ้น สิ่งที่เป็นเรื่องสิ่งมหัศจรรย์ ครูบาอาจารย์ท่านไป
พบเป็นวัดธาตุ

นี่ไง วัฒนธรรมของชาวพุทธเราไง ท่านไปบูรณะนะ แล้วท่านให้คนอื่นดูแล แล้วเวลา
ท่านจะเอาจริงเอางี้ “อย่าหลงธาตุ อย่าหลงธาตุ”

วัดธาตุ อนิจจัง อนัตตา อนัตตานะ ธาตุรู้ ธาตุรู้ธาตุหัวใจเรานี้ ความรู้สึกนี้ การเวียน
ว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ความทุกข์ความยากอันนี้ แล้วถ้ามันเป็นจริง นี่ภาคปฏิบัติ

เวลาเขาหล่อพระ สร้างพระ อู้อู! คนนี้คึกเลยนะ ได้บุญไหม ได้บุญ แล้วได้บุญจริงๆ นะ
คำว่า “ได้บุญจริงๆ” เวลาคนไปกราบไปไหว้ไง ชาวพุทธเรานะ พอไปกราบไปไหว้มันเกิดศรัทธา
เกิดความมั่นคงในหัวใจ นี่เราบอกศรัทธา แล้วถ้ามันคลอนแคลนนะ

เวลาพระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าบริณิพพานไปแล้ว เวลาระลึกถึง ระลึกถึงอย่างไร”

คำว่า “ระลึกถึง” พวกเราเป็นปุถุชน เวลาระลึกถึงมันก็ไม่เห็นตัวเห็นตนไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว พระอานนท์สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เวลาท่านเผยแผ่ธรรมไปไหน ท่านยังดำรงชีพ ใครเห็นพระอานนท์ก็ร้องไห้ ใครเห็นพระอานนท์ก็ร้องไห้ เพราะพระอานนท์จะมาคู่กับพระพุทธเจ้าตลอด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรินิพพานไปแล้ว เห็นพระอานนท์ก็ระลึกถึง พระพุทธเจ้า เห็นพระอานนท์ก็ระลึกถึงพระพุทธเจ้าไง

สิ่งที่เวลาพระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว เวลาประชาชนคิดถึงให้ทำอย่างไร”

“ให้ไปกราบไหว้สังเวชนียสถานทั้ง ๔ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ตรัสรู้ แสดงอัมมจักขุ ปรินิพพาน”

เราก็สร้าง สร้างพระองค์ใหญ่ที่สุดในโลกๆ ก็เป็นสัญลักษณ์ เป็นตัวแทนเอาไว้กราบไหว้ ไหว้ไง สิ่งนี้ให้ระลึกถึง ให้มีศรัทธา เพราะอะไร เพราะเป็นปุถุชน มันไม่มีสิ่งใดที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวได้ มันคลอนแคลน มันก็ต้องมีสัญลักษณ์เอาไว้ให้เป็นที่เคารพ

แต่ถ้ามันมีศรัทธามีความเชื่อขึ้นมา พังธรรมๆ ขึ้นมา พอจิตใจมันเป็นธรรม จิตใจเป็นสาธารณะ มันทำความสงบของใจเข้ามา เวลาจิตมันสงบ โอ้โฮ! ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแท้ๆ เลย พุทธะ พุทธะ พุทธะ กลางหัวใจนี้ พระกรรมฐานเราเขาค้นคว้า เขาจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เป็นๆ นะ

แล้วองค์เป็นๆ พุทธะ ถ้ามันใช้สติใช้ปัญญาขึ้นไป ค้นคว้าขึ้นไป มันเกิดจักร ธรรมจักรที่จะบดปี้สีไฟกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจของเรา นี่มันเป็นประโยชน์อย่างนี้ แล้วถ้ามันเป็นความจริงอย่างนี้ มันเป็นการกระทำอย่างนี้ มันจะสร้างพระในหัวใจไง สร้างพระแท้ๆ ใจ

เวลาหล่อพระๆ อู้อู้อู! คึกคัก ถ้ามันทำได้ แล้วมันเป็นประโยชน์ไหม เป็น เป็นอำนาจวาสนาบารมีของตน ใครทำคุณงามความดีก็ได้คุณงามความดีนั้น แต่คุณงามความดี อยากสร้างพระในหัวใจ เรามาวัดมามากัน เรามาวัดหัวใจ

หลวงปู่พื้นท่านสอน ข้อวัตรคือวัดหัวใจ วัดความรู้สึกของเรา วัดความเข้มแข็งของเรา
วัดสติปัญญาของเรา

ถ้าสติปัญญาของเรานะ ควบคุมได้หมดเลย มันสั่งนะ นั่ง นั่งครับ นั่งเลย ผีกัด อ้าว!
ผีกัด ผีกัดใช้ปัญญา มันผีกัด นี่ไง ถ้าคนดีมันสั่งเราได้เลย

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

เวลาจิตมันฟุ้งมันซ่าน มันทุกข์มันยาก มันมีแต่ฟุ้งแต่ไฟ แต่เวลาทำความสงบของใจเข้า
มา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

กระเลื่อกระสนกันป็นะ สังเวชนียสถานทั้ง ๔ เราพยายามของเรานะ สร้างสติปัญญา
เพื่อไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลางหัวใจนี้ มีการประพฤติปฏิบัติไว้ แล้วเวลามัน
สูงมันส่งขึ้นมา บุคคล ๔ คู่ หัวใจมันมหัศจรรย์มาก เวลาไสดาปัตติมรรค ไสดาปัตติผล สกิทา
คามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล ถ้ามันเป็น มันรู้
ระดับของมัน มันรู้ถึงผลของมัน รู้ถึงระดับของมัน คุณธรรมๆ ใจ ถ้ามันมีความจริงใจ เวลา
แสดงออกใจ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมจริงๆ นะ ดูสิ เวลาหลวงปู่มัน เวลาหลวงตา เมื่อก่อน
ท่านไม่ให้เข้าไปสังคมเด็ดขาด ท่านให้ไปอยู่ที่สงบสงัดเพื่อวัดหัวใจของตน เขาไม่ปล่อยตัวให้
มันเดินด้านหรง

มันเหมือนกับที่มีเชื้อโรค พวกเราถ้าเป็นคนปกติ เราจะไม่เข้าไปที่นั่น เพราะไปที่นั่น
เวลาใช้หวัดนก อู้อู! หลบหลีกกันใหญ่ ใ้นี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราไปๆ มันทำให้เราฟุ้งซ่าน มันทำ
ให้เราส่งออกไปทำไม เวลาหลวงปู่มัน หลวงตา ท่านไม่ให้เข้าไปเด็ดขาด ท่านควบคุมของท่าน

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ หลวงปู่มันท่านไม่เคยเข้าไปสังคมเลย หลวงตาถ้าไม่จำเป็นท่าน
ไม่มาหรง ใ้ที่มา มาเพื่อช่วยชาติ ท่านเสียสละอุดมคติของท่านเพื่อมาช่วยชาติ เพื่อประโยชน์
กับโลก ท่านเสียสละอุดมคติเลย นั่นท่านทำของท่าน

ถ้าเป็นจริงๆ นี่ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิตสงบแล้วมันมี
วิหารธรรม มันเหนือโลก มันไม่มีอะไรมีค่าเท่ามันหรง

พระโสดาบันมีคุณสมบัติอย่างไร

ศีลห้าพบพรามาต ไม่ลุ่มไม่คล้ำ ไม่ลุ่มไม่คล้ำกรรมและวินัยเลย ศีลนี้ไม่ลุ่มไม่คล้ำ มันจริง ๆ จริง ๆ มันจริงทั้งหมดนะ แล้วถ้ามันจริง ไม่ถือมงคลตื่นข่าว ไม่เคารพเรื่องนอก พระพุทธศาสนา พุทธะชัด ๆ พุทธะชัดเจนเลย

นี่พูดถึงนะ ถ้าคุณสมบัติถ้ามันเป็นจริง มันแสดงออกมันก็รู้ คนที่จริงเขามอง เขารู้ เขามองออกได้ แต่ถ้ามันไม่เป็นความจริง มันยังแสดงออกยิ่งขายใจ ปล่อยไก่อเป็นครอก ๆ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันฟังไม่รู้หรอก มันเองต่างหากไม่รู้ จิตใจที่สูงกว่า จิตใจที่ต่ำกว่ารู้ไม่ได้หรอก รู้ไม่ได้ แล้วการแสดงออกนั้นไง ถ้ามันเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมจริง เราแสวงหากัน เราสร้างพระภายนอก เราพยายามจะสร้างพระเป็น ๆ สร้างพระจริง ๆ คุณธรรมในหัวใจของเรา

หลวงตาท่านพูดเอง พระทรงธรรมทรงวินัยไม่ได้ ใครจะทรง พระทรงธรรมทรงวินัยไม่ได้ ใครจะทรง

พระจะทรงแต่เงินแต่ทอง แล้วก็ผลักดันคุณธรรมไปให้ญาติโยมเขาทรงใช้ไหม พระก็เห็นแต่แบ่งก็ แต่ไม่รู้จักธรรม

ไอ้โยมมานะ ทำบุญ ๆ คุณธรรมมันไปอยู่กับโยมซะ พระได้แบ่งก็หรือ นี่ไง ถ้ามันเป็นความจริง ไร้สาระ ว่าไอ้หลังลาย ๆ ไอ้สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์กับโลก ถ้าเป็นประโยชน์กับโลกก็อยู่กับโลกนั้นซะ ถ้าประโยชน์กับธรรม ธรรมที่มันเหนือกว่ามันเหนืออย่างไร มันต้องเหนือให้เห็นสิ เห็นโดยสัจจะความจริงสิ ถ้าเหนืออย่างนั้นธรรมเหนือโลกเหนือสงสาร เอวัง